

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER	7
KISALTMALAR	11
GİRİŞ	13

BİRİNCİ BÖLÜM

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ OLGUSU, SORUNUN HUKUKTAKİ YERİ ve GÖRÜNÜMLERİ

I. VARSAYIMDAN ÖTE BİR DÜNYA GERÇEĞİ OLARAK İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	17
a. İklim Değişikliğinin Bir Uluslararası Kamuoyu Meselesi Haline Gelişi	23
b. İklim Değişikliğinin Uluslararası Hukukun Bir Konusu Haline Gelmesi	30
II. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ REJİMİNDE TEMEL ORGAN VE METİNLER:.....	37
a. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli	37
b. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi	39
c. Kyoto Protokolü	46
d. Paris Antlaşması	54
e. İklim Değişikliği Rejimine Dahil Diğer Sözleşmeler ve Bunların Getirdiği Diğer Yükümlülükler:	64
III. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN BİR İNSAN HAKLARI SORUNU OLARAK KABULÜ	69
a. İklim Değişikliği ve İnsan Hakları Bağlantısı:	69
b. İnsan Hakları ve İklim Değişikliği Bağlantısının Birleşmiş Milletler Organlarında Tanınması	77
c. İklim Değişikliğinin Olumsuz Sonuçlarının İhlâline Yol Açtığı İnsan Hakları	84
d. İnsan Haklarının Korunmasında Devletlerin Yükümlülükleri	97
IV. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ MAĞDURİYETİNİN YOL AÇTIĞI GÖÇE İLİŞKİN AYRIMLAR.....	103
a. İklim Mülteciliği	103
b. İklim Değişikliği Nedeniyle Yerinden Edilme	115
V. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİYLE MÜCADELEDE DAYANILAN ADALET YAKLAŞIMLARI ..	123
a. Nesiller Arası Adalet Kavramı	123

b. İhtiyatlılık Prensibi.....	128
c. İklim Adaleti	131
d. İnsanlığın Ortak Mirası	140
e. Ortak Ama Farklılaştırılmış Sorumluluklar İlkesi	143
i. İlkenin İçeriği	143
ii. İlkenin Uygulandığı Mahkeme Kararları	149

İKİNCİ BÖLÜM

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ MESELESİNDE ÖNE ÇIKAN HUKUK TARTIŞMALARI

I. MESELELERE UYGULANACAK HUKUK TARTIŞMALARI	155
II. DEVLETİN SORUMLULUĞU ÜZERİNE TARTIŞMALAR.....	159
a. Devletlerin Yükümlülükleri Meselesi	159
b. Sorumluların Tespitinin Zorluğu.....	162
c. Sorumluluğun İşletilmesindeki Yargı Engelleri	169
d. Kayıp ve Zararların Tazmini Meselesi.....	178
e. Tarihsel Sorumluluk	180
f. Ulusal Hukuklarda Kamu Güveni Doktrini.....	184
g. Uluslararası Hukukta Zarar Vermeme Kuralı.....	191
i. Kuralın İçeriği ve İklim Değişikliği Meselesindeki Yeri	191
ii. Zararın Tespit Edilebilirliği ve Kuralın İklim Değişikliğiyle İlgili Uygulanabilirliği.....	196
III. ÖZEL SEKTÖR FAALİYETLERİNDEN DEVLETİN SORUMLULUĞU	205
a. Özel Sektörün Sorumluluğuna Çağrı	205
b. Özel Sektör Kuruluşlarına Karşı Açılmış Örnek Davalar	212
c. Özel Sektöre Karşı Davaların Bazı Olası Sonuçları	221
IV. İKLİM DAVALARI	224
a. Tanımı ve Konuyla İlgili Dava Türleri	224
b. İklim Davalarının İnceleme Konuları	229
c. İklim Davalarının Önemi.....	234

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLARARASI ve ULUSAL MAKAMLAR NEZDİNDE İNCELENMİŞ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ DAVA ÖRNEKLERİ

I. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SİSTEMİNE YAPILAN BAŞVURULAR	241
a. Komitelere Yapılan Başvurular	241

b.	Uluslararası Adalet Divanının Tavsiye Görüşü	251
i.	Divana Göre İklim Değişikliğiyle Mücadelede Devletlerin Yükümlülükleri	251
ii.	Divana Göre Devletlerin Eylem ve İhmalleriyle İklim Sistemine Verdikleri Önemli Zararlardan Doğan Hukuki Sonuçlar	260
c.	BM Sistemine Yapılan Başvuruların Etkinliği	266
II.	AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNE YAPILAN BAŞVURULAR	269
a.	Verein KlimaSeniorinnen Başvurusu:	273
i.	Kabul Edilebilirlik Koşulları Açısından:	273
ii.	Sözleşme Maddeleri Çerçevesinde İnceleme:	286
b.	AlHM'e Yapılmış Diğer İklim Değişikliği Başvuruları ve Mahkemenin Çevre Davalarındaki Benzer Yaklaşımları	294
III.	ULUSAL DÜZEYDE İKLİM DAVALARI.....	300
a.	Ulusal Düzeydeki İlk İklim Davası Örnekleri.....	300
b.	Haklar Argümanını Geliştiren Davalar	311
c.	Kamu Yararına Haksız Fiil Davaları ve Rahatsızlık İddiası	319
d.	İklim Değişikliğiyle Mücadeleyi Kuvvetlendiren Ulusal Mahkeme Karar Örnekleri	325
IV.	URGENDA DAVASI	331
a.	Davanın Etkisi ve Ön Konular	331
b.	Devletin Yükümlülüğünün Dayanağı ve Sonuç Olarak Verilen Yargısal Emir	338
V.	FARKLI ÜLKELERDE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI TARAFINDAN AÇILAN İKLİM DAVALARI.....	348
VI.	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ DAVALARIYLA İLGİLİ BAZI ENGELLER VE DAVA YOLUNA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER.....	360
SONUÇ		371
KAYNAKÇA		377